

ประวัติความเป็นมาของตำบลเพ็ญ

ข้อมูลพื้นฐาน

ณ เมืองหนองเปิดโพธิ์เวียง มีพระวรปิตตาเป็นผู้ครองนครและมีมเหสีนามว่า "นางจันทรา" ทั้งสองปกครองแผ่นดินโดยธรรมแต่ยังไม่มีพระโอรสพระธิดาสักพระองค์ไว้เชยชม จนในคืนวันเพ็ญพระจันทร์ทรงกลด พระนางจันทราได้ให้กำเนิดพระธิดาหน้าตาน่ารักงดงามดังดวงจันทร์ ได้ตั้งชื่อให้ว่า "เพ็ญ" วันเวลาผ่านไปจนองค์หญิงเพ็ญพระชนมายุได้ ๑๗ พรรษา มีรูปร่างหน้าตางดงามเป็นที่หลงใหลปรารถนาของชายทั้งหลาย กิตติศัพท์ความงามขององค์หญิงเพ็ญเป็นที่เลื่องลือไปทั่วทุกสารทิศ ชาวไปถึงเมืองบางที่ปกครองอยู่ทางเหนือ มีท้าวคำสิงห์เป็นผู้ปกครองและนางเขียวค่อมเป็นมเหสีทั้งสองมีพระโอรสหลายพระองค์แต่ที่โปรดที่สุดคือ เจ้าราชบุตร ผู้มีความสามารถและรูปร่างงดงาม ท้าวคำสิงห์ได้แต่งตั้งให้เป็นท้าวขัตติยะราช ปกครองแทน เมื่อท้าวขัตติยะราชทราบเรื่องราวขององค์หญิงเพ็ญจึงออกเดินทางเพื่อไปสู่ขอกล่าวถึงเมืองอีกเมืองหนึ่งชื่อเมืองภูเงินอยู่ทางหนองบัวลำภู มีเจ้าชายองค์หนึ่งชื่อ ท้าวไชยยะเสนะหรือไชยยะเสนะ มีรูปร่างงดงามเช่นกัน ได้ครองราชต่อจากบิดาอายุได้ ๒๓ พรรษา ก็ได้ออกเดินทางไปสู่ขอนางเพ็ญเช่นกัน และอีกเมืองหนึ่งคือ เมืองอินทะปัตถานคร อยู่ทางตะวันออกของหนองหาน ท้าวสุริยนเป็นผู้ครองนคร มเหสีนามว่า นางสุชาดา มีโอรสนามว่า เจ้าเชียงงาม รูปร่างงดงามไม่แพ้ใครเมื่ออายุได้ ๒๑ พรรษา ก็ได้ออกเดินทางไปสู่ขอนางเพ็ญเช่นเดียวกัน ด้วยบุญกรรมทำให้เจ้าชายทั้งสามมาถึงเมืองหนองเปิดโพธิ์เวียงพร้อมกัน ต่างลั่นวาจาออกมาพร้อมกันว่า "ถ้าตนทำการสู่ขอไม่สำเร็จ ก็จะทำศึกสงครามแย่งชิงเอาตัวเจ้าหญิงเพ็ญมาให้จงได้ จะไม่ยอมถอยทัพกลับไปมือเปล่าเป็นอันขาด" พระวรปิตตาและมเหสีเกิดความยุ่งยากใจเป็นอย่างมากเพราะไม่ว่าจะตัดสินใจยกพระธิดาให้แก่ผู้ใดก็ย่อมก่อให้เกิดสงครามอย่างแน่นอน พระมเหสีได้พูดออกมาว่า "เจ้าชายเมืองใดมีอำนาจมากกว่าเราจะเลือกเจ้าชายเมืองนั้นให้เป็นราชบุตรเขย" องค์หญิงเพ็ญเกิดความรู้สึกไม่สบายใจและไม่พอใจในวิธีการตัดสินใจแบบนี้ของผู้เป็นพระมารดา เพราะอย่างไรเสียก็ต้องเกิดการนองเลือดและสูญเสียชีวิตมากมาย นางจึงยอมเสียสละชีวิตของตนเองแต่เพียงผู้เดียว โดยการขอให้พระบิดาสั่งทหารสร้างพระธาตุมีโพรงข้างในและมีประตูปิดเปิดได้ เมื่อสร้างเสร็จองค์หญิงเพ็ญก็เข้าไปอยู่ในโพรงพระธาตุ ๗ วัน ๗ คืน โดยเตรียมข้าวปลาอาหารเข้าไปด้วย หากเจ้าชายทั้งสามไม่ยอมยกทัพกลับก็จะไม่ยอมออกมา และด้วยความอยากเห็นหน้านางเพ็ญของเจ้าชายทั้งสาม เมื่อทราบเรื่องเจ้าชายทั้งสามพระองค์ก็พยายามทุกวิถีทางให้นางออกมาจากพระธาตุ แต่ก็ไม่สำเร็จ องค์หญิงเพ็ญจึงแอบออกมากราบทูลพระบิดาสั่งให้ทหารก่ออิฐปิดประตู

ทางเข้าออกพระธาตุอย่างถาวร นับแต่นั้นมานางก็ไม่ออกมาจากพระธาตุนั้นอีกเลย ก่อนที่องค์หญิงเพ็ญจะสิ้นชีวิตในพระธาตุ ได้สาปแช่งว่า "แต่ต่อไป คนทั้งหลายทั้งปวง ที่อยู่ภายนอกและภายในเมืองหนองเป็ดโพธิ์เวียงขออย่าได้มีความสนใจ จงเห็นเป็นเมือง เศร้าหมองเหมือนหัวใจของข้า" แล้วเจ้าชายทั้งสามก็ต้องเดินทางกลับยังนครของตน แต่ระหว่างทางเกิดเหตุอัศจรรย์เจ้าชายทั้งสามต้องสิ้นพระชนม์ลงระหว่างการเดินทาง

และเพื่อเป็นอนุสรณ์ชาวเมือง จึงตั้งชื่อเมืองว่า “เมืองเพ็ญ” ซึ่งปัจจุบันมีธาตุ (เจดีย์) พระนางเพ็ญ ตั้งอยู่ที่วัดเกาะแก้ว ริมน้ำเพ็ญในเขตเทศบาลตำบลเพ็ญ นั่นเอง

